

EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2023/1842

2023 m. gegužės 10 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriama sprendimo dėl aštuntojo, devintojo, dešimtojo ir vienuoliktojo Europos plėtros fondų 2021 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl aštuntojo, devintojo, dešimtojo ir vienuoliktojo Europos plėtros fondų 2021 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 99 straipsnį, 100 straipsnio trečią įtrauką ir V priedą,
  - atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto nuomonę,
  - atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0114/2023),
- A. kadangi Sąjungos vystomasis bendradarbiavimas, kaip nurodyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 208–210 straipsniuose, vyksta pasauliniu mastu, apibrėžtu Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. (Darbotvarkė iki 2030 m.) ir jos Darnaus vystymosi tiksluose (DVT);
- B. kadangi Sąjunga palaiko bendradarbiavimu grindžiamus santykius su daug besivystančių šalių. Jais visų pirma siekiama skatinti ekonominį, socialinį ir aplinkos vystymąsi, daugiausiai dėmesio skiriant ilgalaikiam skurdo mažinimui ir naikinimui, šalims gavėjoms teikiant paramą vystymuisi ir techninę pagalbą;
- C. kadangi Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo tikslas – visame pasaulyje išsaugoti ir skatinti Sąjungos vertybes ir interesus siekiant Sąjungos išorės veiksmų tikslų ir laikantis jų principų, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 5 dalyje ir 8 bei 21 straipsniuose.
- D. kadangi nuo 1959 iki 2020 m. Europos plėtros fondai (EPF) teikė vystomojo bendradarbiavimo paramą Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybėms (AKR) bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT); kadangi Sąjungos santykių su AKR valstybėmis ir UŠT reglamentavimo pagrindas buvo 2000 m. birželio 23 d. Kotonu 20 metų laikotarpiui pasirašytas partnerystės susitarimas (toliau – Kotonu susitarimas), vėliau pratęstas iki 2022 m. birželio 30 d.;
- E. kadangi vienuoliktasis EPF pasiekė savo galutinį etapą, nes jo laikino galiojimo sąlyga įsigaliojo 2020 m. gruodžio 31 d., o nuo 2021 m. EPF programos yra įtrauktos į Sąjungos daugiametę finansinę programą (DFP); kadangi vis dėlto specialios sutartys dėl esamų finansavimo susitarimų dar bus pasirašomos iki 2023 m. gruodžio 31 d.;
- F. kadangi 2021–2027 m. DFP vystomojo bendradarbiavimo parama AKR valstybėms yra įtraukta į Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“ (toliau – KVTBP „Globali Europa“), o UŠT teikiama vystomojo bendradarbiavimo parama įtraukta į Sprendimą dėl užjūrio asociacijos, įskaitant Grenlandiją⁽¹⁾;
- G. kadangi aštuntasis, devintasis, dešimtas ir vienuoliktasis EPF nebuvo įtraukti į Sąjungos bendrąjį biudžetą ir iki jų užbaigimo bus toliau įgyvendinami atskirai ir dėl jų bus teikiamos atskiros ataskaitos;
- H. kadangi beveik visus EPF valdo Komisijos Tarptautinės partnerystės generalinis direktoratas (toliau – INTPA GD)⁽²⁾ ir tik nedidelę dalį (0,25 %) 2021 m. EPF išlaidų valdo Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinis direktoratas;

⁽¹⁾ 2021 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/1764 dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos, įskaitant Europos Sąjungos ir Grenlandijos bei Danijos Karalystės santykius (Sprendimas dėl užjūrio asociacijos, įskaitant Grenlandiją) (OL L 355, 2021 10 7, p. 6.).

⁽²⁾ 2021 m. sausio mėn. DEVCO GD tapo INTPA GD.

- I. kadangi vystomasis bendradarbiavimas keičiasi ir nuo labiau tradicinio dėmesio socialiniams sektoriams pereinama prie didesnio dėmesio abipusiems interesams, įskaitant didesnę dėmesį investicijoms, prekybai ir didelės pridėtinės vertės ekonomikos sektorių plėtrai, darniam vystymuisi, švietimui ir lyčių lygybei;
- J. kadangi besivystančių šalių partnerių žemės ūkio sektoriuje reikalingi struktūriniai pokyčiai, visų pirma igalinant vietos smulkiuosius ūkininkus, padedant jiems naudotis naujomis žemės ūkio technologijomis, įgyvendinant modernius vandentvarkos metodus ir sudarant palankesnes sąlygas patekti į rinką;
- K. kadangi taikydama Europos komandos metodą ⁽³⁾ Sąjunga bendradarbiauja su valstybėmis narėmis vietoje, su vietos paramos gavėjais ir su kitais paramos teikėjais, siekdama apčiuopiamo poveikio ir transformacinių pokyčių šalyse partnerėse; primena, kad parama biudžetui turi atitikti šalių partnerių poreikius ir pagrindines Sąjungos politikos sritis; primena, kad taip pat būtina įvertinti programų veiklos rezultatus ir jų poveikį šalims partnerėms ir civiliams gyventojams;
- L. kadangi vystomasis bendradarbiavimas priklauso valstybių narių ir Sąjungos pasidalijamajai kompetencijai, o SESV 208 straipsnyje konkrečiai teigiama, kad „Sąjungos ir valstybių narių bendradarbiavimo vystymosi labai politika papildo ir stiprina viena kitą“;
- M. kadangi Sąjunga ir valstybės narės gali imtis bendrų veiksmų ir turėtų viena kitą informuoti apie veiksmus, kurių imamasi vystomojo bendradarbiavimo srityje;
- N. kadangi siekiant nustatytų tikslų ir rezultatų, o ypač – ilgalaikio paramos vystymuisi poveikio, labai svarbus tvarumas;
- O. kadangi tradiciškai EPF įgyvendinimas ir apskritai vystymasis vyksta rizikingoje, sudėtingoje ir greitai besikeičiančioje aplinkoje, o 2021 m. ta aplinka tapo dar sudėtingesnė dėl COVID-19 pandemijos ir nestabilios politinės padėties kai kuriose Sąjungos šalyse partnerėse, ir tai trukdo įgyvendinti EPF ir vykdyti atitinkamą audito veiklą;
- P. kadangi vis didėjantis atotrūkis tarp reikalingų ir turimų lėšų siekiant reaguoti į didėjančias klimato, bado, skolų, humanitarines ir kitas krizes, dėl kurių pirmą kartą per dešimtmečius didėja nelygybė tarp pramoninių ir mažiau išsivysčiusių šalių ir didėja skurdo lygis;
- Q. kadangi, nepaisant ankstesnio pareiškimo, skaidrumo, atskaitomybės, deramo patikrinimo, ar gerbiamos žmogaus teisės, ir kovos su korupcija bei sukčiavimu skatinimas yra labai svarbūs Sąjungos paramos biudžetui operacijų sėkmės veiksniai;
- R. kadangi humanitarinė pagalba ir pagalba vystymuisi yra *de facto* visuotinio solidarumo, įtvirtinto Sutartyse ir esančio Sąjungos vertybių pagrindu, išraiška;

Biudžeto vykdymas

1. primena du 2021 m. paženklusius įvykius – tai buvo pirmieji metai po to, kai buvo įvykdyta vienuoliktojo EPF laikino galiojimo sąlyga (2020 m. gruodžio 31 d.), tad nuo 2021 m. vienuoliktojo EPF projektams nebeliko jokių bendrų įsipareigojimų, ir, be to, 2021 m. dešimtojo ir vienuoliktojo EPF sutarčių (individualūs įsipareigojimai – 2 118 mln. EUR) ir mokėjimų (3 393 mln. EUR) finansiniam įgyvendinimui įtakos turėjo užsitęsusi COVID-19 krizė ⁽⁴⁾;

⁽³⁾ Priemonė, kuria padedama ES delegacijoms geriau bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir šalių suinteresuotaisiais subjektais vykdant bendrą programavimą ir įgyvendinimą, <https://europa.eu/capacity4dev/wbt-team-europe>

⁽⁴⁾ 2021 m. Europos plėtros fondo metinės ataskaitos, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0321>

2. atkreipia dėmesį į tai, kad EPF sudaro 46,1 % INTPA GD portfelio, kalbant apie 2021 m. mokėjimus, – jie sudarė 3 435 mln. EUR (t. y. 91,27 % metinio tikslo); pažymi, kad Europos investicijų banko (EIB) mokėjimai sudarė 613 mln. EUR; atkreipia dėmesį į tai, kad, kadangi vienuoliktojo EPF laikino galiojimo sąlyga nustojo galioti 2020 m. gruodžio 31 d., 2021 m. naujų įsipareigojimų nebuvo, išskyrus grįžtamųjų lėšų, gaunamų iš AKR investicinės priemonės operacijų įgyvendinant devintąjį, dešimtąjį ir vienuolikąjį EPF, įsipareigojimų skyrimą; pažymi, kad EIB su AKR investicine priemone susiję mokėjimai sudarė 179 mln. EUR;
3. apgailestauja, kad dėl užsitęsios COVID-19 situacijos 50 % delegacijų Užsachario Afrikoje nepasiekė minimalaus prognozuojamo mokėjimų tikslo (90 %); pabrėžia, kad iš jų labiausiai išsiskyrė Madagaskaras, beveik visiškai uždaręs savo sienas, todėl buvo labai sudėtinga tęsti vykdymą, kaip buvo numatyta iš pradžių; Čadas ir Gambiaja dėl sustabdyto arba atidėto vykdymo; ir Etiopija, Gvinėja (Konakris) ir Malis – ten politinės krizės labai paveikė operacijas ir padarė didelį poveikį prognozuojamiems paramos biudžetui mokėjimams; be to, pažymi, kad Ramiojo vandenyno ir Karibų valstybėse COVID-19 apribojimai taip pat turėjo įtakos vykdymui, bei Fidžyje ir Haiityje dėl pablogėjusios ekonominės, socialinės ir politinės padėties atsiradę neigiami šalutiniai padariniai turėjo pražūtingą poveikį infrastruktūros projektams;
4. palankiai vertina nuolatinės INTPA GD pastangas sumažinti seną išankstinių finansavimą ir senus nepanaudotus įsipareigojimus, nustatant 35 % tikslą; pažymi, kad INTPA GD savo tikslą viršijo seną išankstinių EPF finansavimą sumažinęs 46 % (50 % kitose paramos srityse) ir senus nepanaudotus EPF įsipareigojimus visoje savo atsakomybės srityje sumažinęs 39 %;
5. pažymi, kad INTPA GD pasiekė savo tikslą turėti ne daugiau kaip 15 % senų baigusių galioti EPF sutarčių; pažymi, kad EPF atžvilgiu jis pasiekė 13 % rezultatą, o visos savo atsakomybės srities atžvilgiu – 10 % rezultatą; pažymi, kad nuo 2017 m. EPF rezultatai nuosekliai gerėja;

Veiklos poveikis finansinėse ataskaitose

6. pažymi, kad išankstinis finansavimas sumažėjo 101 mln. EUR, ir šis sumažėjimas daugiausia siejamas su tuo, kad dėl mažesnio pasirašytų sutarčių skaičiaus buvo mažiau išankstinių mokėjimų (3 670 mln. EUR 2020 m., palyginti su 2 118 mln. EUR 2021 m.); taip pat pažymi, kad šį sumažėjimą daugiausia lėmė problemos, kurias sukėlė tebesitęsianti COVID-19 pandemija ir geopolitinės krizės, ir kad, vadinasi, dėl šio didelio išankstinio finansavimo ir kitų mokėjimų sumažėjimo pinigų ir pinigų ekvivalentų suma padidėjo 266 mln. EUR;
7. pažymi, kad dėl 2021 m. pabaigoje gerokai sumažėjusio vykdomų sutarčių skaičiaus – tai lėmė tiek EPF veiklos mažinimas, tiek neigiamas tebesitęsiančios COVID-19 pandemijos ir geopolitinių krizių poveikis naujų sutarčių pasirašymui – sukauptos sąnaudos stipriai sumažėjo, net 519 mln. EUR;
8. taip pat pažymi, kad bendras pagalbos priemonių išlaidų sumažėjimas 1 743 mln. EUR yra bendro poveikio rezultatas: viena vertus, sudėtingos sąlygos, susijusios su COVID-19 pandemija ir nestabilia geopolitine padėtimi keliose šalyse, trukdė vykdyti EPF veiklą 2021 m., kita vertus, veiklos, finansuojamos iš dešimtojo ir ankstesnių EPF, sumažėjimas atitinka šių EPF mažinimą, nulėmusį pagal juos finansuojamų sutarčių skaičiaus sumažėjimą;
9. pažymi, kad veiksmingas įgyvendinimas ir tinkamas finansavimas yra priemonės Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo teisėtumui ir veiksmingumui užtikrinti; mano, kad kuo ilgesnė bus sutarčių galiojimo pagal vystymosi politiką trukmė, tuo tvaresni bus projektai;

10. pažymi, kad 600 000 000 EUR EPF finansavimas kitiems veiksams AKR valstybėse, kurį valstybės narės neseniai panaikino, dabar bus naudojamas priemonėms, kuriomis siekiama sušvelninti pasaulinę maisto krizę, finansuoti; mano, kad šios lėšos turi būti naudojamos tolesnei paramai smulkiąjam ūkininkavimui vietos lygmeniu teikti, taip pat agroekologinei praktikai ir tvariai žuvininkystei, nes jos prisideda prie vietos bendruomenių apsirūpinimo maistu nepriklausomybės, todėl jos tampa mažiau priklausomos nuo pasaulinės maisto ir žemės ūkio rinkos svyravimų; ragina valstybes nars nuo šiol nuolat atsisakyti gauti grąžinamas panaikintas EPF lėšas, atsižvelgiant į lėšų poreikius neatidėliotiniams poreikiams AKR valstybėse patenkinti ir turint mintyje Sąjungos ir jos valstybių narių vystymosi išpareigojimų finansavimą, taip pat Sutartyje dėl politikos suderinamumo vystymosi labai nustatytus išpareigojimus;
11. be to, pabrėžia, kad norint pašalinti pagrindines maisto krizės priežastis reikia struktūrinių pokyčių besivystančių šalių partnerių žemės ūkio sektoriuje, visų pirma įgalinant vietos smulkiuosius ūkininkus, kad jie galėtų naudotis naujomis žemės ūkio technologijomis, įgyvendinant modernius vandentvarkos metodus, ir sudarant jiems palankesnes sąlygas patekti į rinką;

Finansinių ataskaitų patikimumas

12. pažymi, kad aštuntojo EPF (1995–2000 m.) biudžetas buvo 12,8 mlrd. EUR, devintojo EPF (2000–2007 m.) – 13,8 mlrd. EUR, dešimtojo EPF (2008–2013 m.) – 22,7 mlrd. EUR, o vienuoliktojo EPF biudžete yra 30,5 mlrd. EUR, iš jų 29,1 mlrd. EUR skirta AKR valstybėms, 0,4 mlrd. EUR – UŠT ir 1,1 mlrd. EUR – administracinėms išlaidoms;
13. pažymi, kad 2019 m. Komisija užbaigė likusias neįvykdytas aštuntojo EPF projektų operacijas ir kad visi likučiai ir panaikinti išpareigojimai buvo perkelti į devintąjį EPF; taip pat pažymi, jog 2021 m. Komisija paskelbė, kad aštuntasis EPF finansiniu ir veiklos požiūriu yra užbaigtas ir kad baigta visa susijusi veikla, atlikti visi patikrinimai ir kontrolė bei visos sutartys ir finansiniai sprendimai EPF sąskaitose yra įvykdyti;
14. palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai savo metinėje ataskaitoje dėl 2021 finansiniais metais iš aštuntojo, devintojo, dešimtojo ir vienuoliktojo EPF finansuojamos veiklos padarė išvadą, kad 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu metų EPF metinėse finansinėse ataskaitose šių EPF finansinė būklė ir tą dieną pasibaigusiu metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai, vadovaujantis Tarybos reglamento (ES) 2018/1877⁽⁵⁾ (EPF finansinis reglamentas) nuostatomis ir apskaitos taisyklėmis, visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai;
15. pripažįsta, kad EPF programas įtraukus į Sąjungos DFP, Audito Rūmų atliekamas EPF auditas bus laipsniškai nutrauktas, nes mažės EPF mokėjimai ir didės mokėjimai iš Sąjungos biudžeto; pažymi, kad vėliau Audito Rūmai išteklius palaipsniui pradės naudoti Sąjungos biudžeto auditui; tačiau pažymi, kad 2022 m. patikinimo pareiškimui bus toliau taikomas dabartinis metodas (atskira ataskaita dėl EPF);

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

16. palankiai vertina Audito Rūmų nuomonę, kurioje nurodoma, kad 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu metų finansinėse ataskaitose nurodytos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos;
17. pakartoja susirūpinimą dėl daugelio galimų priežasčių, dėl kurių viena po kitos buvo pateiktos neigiamos Audito Rūmų nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo, nes 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų finansinėse ataskaitose patvirtintos išlaidos yra reikšmingai paveiktos klaidų;

⁽⁵⁾ 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamentas (ES) 2018/1877 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento, panaikinantį Reglamentą (ES) 2015/323 (OL L 307, 2018 12 3, p. 1).

18. atkreipia dėmesį į tai, kad audituodami operacijų tvarkingumą Audito Rūmai patikrino 140 operacijų imtį, kuri yra reprezentatyvi visų EPF išlaidų rūšių atžvilgiu; taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad ją sudarė 26 operacijos, susijusios su Skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondu, 92 operacijos, kurioms leidimą suteikė 17 ES delegacijų ⁽⁶⁾, ir 22 mokėjimai, kuriuos patvirtino Komisijos būstinė ⁽⁷⁾;
19. su susirūpinimu pažymi, kad iš 140 išnagrinėtų operacijų 54 operacijose (38,8 %) buvo klaidų, palyginti su 36 (25,7 %) tokio paties skaičiaus operacijų klaidomis 2020 m.; be to, pabrėžia, kad Audito Rūmai kiekybiškai įvertino 43 klaidas (2020 m. – 31), kuriomis remdamiesi apskaičiavo, kad 2021 finansiniais metais klaidų lygis yra 4,6 % (2020 m. – 3,8 %);
20. susirūpinęs pažymi, kad 2021 finansiniais metais nustatytų klaidų tipologija atitinka 2020 m. modelį, t. y. įvertintos klaidos, susijusios su netinkamomis finansuoti išlaidomis (2021 m. – 38,6 %, 2020 m. – 38,2 %), rimtu viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimu 2021 m. – 14,6 %, 2020 m. – 2,2 %), pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimu (2021 m. – 23,3 %, 2020 m. – 38,3 %) ir nepatirtomis išlaidomis (2021 m. – 18,1 %, 2020 m. – 14,9 %);
21. su susirūpinimu pažymi, kad įvertintas klaidų lygis sistemingai viršija reikšmingumo ribą (2 %): 2021 finansiniais metais 4,6 % aštuntojo, devintojo, dešimtojo ir vienuoliktojo EPF išlaidų yra paveiktos klaidų (palyginti su 3,8 % 2020 m., 3,5 % 2019 m., 5,2 % 2018 m., 4,5 % 2017 m., 3,3 % 2016 m., 3,8 % 2014 m. ir 2015 m., 3,4 % 2013 m. ir 3 % 2012 m.); pažymi, kad, palyginti su 2020 finansiniais metais, tikėtinas klaidų lygis padidėjo 0,8 % (2020 m. – 0,3 %); pakartoja, kad labai svarbu veiksmingai šalinti šio padidėjimo priežastis;
22. pripažįsta, kad dėl COVID-19 pandemijos Audito Rūmai 2020 m. ES delegacijose negalėjo atlikti vizitų vietoje ⁽⁸⁾, todėl neturėjo galimybės atlikti tam tikrų audito procedūrų, visų pirma tikrinti, kaip vykdomos atrinktos sutarčių operacijos, ir todėl Audito Rūmų audito darbas daugiausia apsiribojo operacijų ir projektų dokumentų peržiūra nuotoliniu būdu palaikant ryšį su audituojamais subjektais; vis dėlto pažymi, kad remiantis Komisijos atsakymais į klausimus raštu ir Parlamento Biudžeto kontrolės komitete vykusiomis klausimų diskusijomis, nėra įrodymų, kad dėl to, jog nebuvo atliekami patikrinimai vietoje, padaugėjo netinkamo lėšų panaudojimo atvejų; be to, pažymi, kad Komisija mano, jog Europos komandos metodas padėjo daug glaudžiau koordinuoti Sąjungos ir jos valstybių narių veiksmus paramos gavėjų šalių lygmeniu, todėl padidėjo ir veiksmingumas, ir atskaitomybė;

Stebėsenos ir patikinimo sistemų skaidrumas ir veiksmingumas

23. atkreipia dėmesį į INTPA GD išvadą dėl kontrolės, už kurią jis yra atsakingas, išlaidų efektyvumo (kontrolės sistemos efektyvumas, veiksmingumas ir ekonomiškumas) ⁽⁹⁾; tačiau pabrėžia, kad Audito Rūmai, kaip ir ankstesniais metais, mano, jog nustatytų klaidų dažnis, įskaitant kai kurias klaidas galutinėse išlaidų deklaracijose, kurių atžvilgiu buvo atlikti *ex ante* išorės auditai ir išlaidų tikrinimai, rodo šių patikrų trūkumus; prašo Komisijos, atsižvelgiant į tai, kad kiekvienais metais klaidų lygis yra aukštas, peržiūrėti savo *ex ante* ir *ex post* audito strategiją ir toliau skatinti skaitmeninimą siekiant sistemingesnės kontrolės, pirmenybę teikiant toms šalims partnerėms, kuriose nustatyta daugiausia klaidų;
24. su susirūpinimu atkreipia dėmesį į tai, kad, kaip ir 2020 m., Komisija ir jos įgyvendinantieji partneriai padarė daugiau klaidų operacijose, susijusiose su dotacijomis ir susitarimais dėl įnašo su paramą gaunančiomis šalimis, tarptautinėmis organizacijomis bei valstybių narių agentūromis, nei operacijose, susijusiose su kitais paramos būdais (pavyzdžiui, darbų, prekių ir paslaugų sutartimis); papildomai pažymi, kad iš 92 tokios rūšies Audito Rūmų tikrintų operacijų, 39 operacijose buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų, ir tai sudarė 81 % įvertinto klaidų lygio;

⁽⁶⁾ Botsvana, Burkina Fosas, Džibutis, Rytų Timoras, Etiopija, Gana, Bisau Gvinėja, Haitis, Jamaika, Liberija, Malavis, Malis, Nigeris, Nigerija, Tanzanija, Uganda ir Zambija.

⁽⁷⁾ Visi 140 mokėjimų įvykdyti per INTPA GD.

⁽⁸⁾ Botsvana, Burkina Fosas, Etiopija, Gana, Bisau Gvinėja, Haitis, Liberija, Malavis, Nigeris, Nigerija, Tanzanija, Uganda ir Zambija.

⁽⁹⁾ DG INTPA 2021 m. metinė veiklos ataskaita, p. 51.

25. žino, kaip Komisija nurodė savo atsakymuose⁽¹⁰⁾ į Audito Rūmų metinę ataskaitą, kad Komisija trečiojoje šalyje veikia sudėtingomis politinėmis ir techninėmis aplinkybėmis, bendradarbiaudama su daugeliu partnerių, pavyzdžiui, šalimis partnerėmis, tarptautinėmis organizacijomis ar valstybių narių agentūromis; be to, pažymi, kad, nors veiksmų planai reguliariai vykdomi siekiant, kad klaidų lygis būtų kuo mažesnis, Komisija mano, kad šiomis aplinkybėmis nulinio klaidų lygio scenarijus yra mažai tikėtinas;
26. dar kartą prašo Komisijos, pakartodamas Audito Rūmų pastabas, peržiūrėti *ex post* patikroms taikomą išlaidų efektyvumo metodą, nes jis gali būti neveiksmingas ir gali lemti būtent tuos trūkumus, kuriuos nurodo ir Audito Rūmai, ir Parlamentas;
27. remdamasis Audito Rūmų ataskaita, su susirūpinimu pažymi, kad 15 kiekybiškai įvertinamų klaidų atvejų ir aštuoniais kiekybiškai neįvertinamų klaidų atvejais Komisija turėjo pakankamai informacijos, kad išvengtų klaidų arba jas nustatytų ir ištaisytų prieš patvirtindama išlaidas; be to, pažymi, kad, Audito Rūmų vertinimu, jei Komisija būtų tinkamai pasinaudojusi visa turima informacija, įvertintas klaidų lygis būtų buvęs 2,4 procentinio punkto mažesnis, palyginti su 1,19 procentinio punkto 2020 m.;
28. pažymi, kad remiantis Audito Rūmų ataskaita, buvo atliktas 25 operacijų, kuriose buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų ir kurios sudarė 1,9 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio, auditas arba išlaidų patikrinimas; be to, pažymi, kad INTPA GD kontrolės sistema yra pagrįsta *ex ante* patikromis ir kad pagal audito ir (arba) patikros ataskaitose pateiktą informaciją, apibūdinančią faktiškai atliktą darbą, Audito Rūmai negalėjo įvertinti, ar klaidos galėjo būti aptiktos ir ištaisytos per šias *ex ante* patikras, nes ataskaitos neapima 100 % ataskaitose nurodytų išlaidų, be to, jose nepateikiama pakankamai informacijos, kad būtų galima patvirtinti, jog elementai, kuriuose Audito Rūmai nustatė klaidų, buvo įtraukti į *ex ante* patikras;
29. palankiai vertina tai, kad Komisija 2021 m. rugsėjo mėn. ir 2022 m. gegužės mėn. peržiūrėjo išlaidų patikrų technines sąlygas; pažymi, kad Komisija numato toliau gilintis į analizes ir imtis kitų aspektų, pavyzdžiui, imties sudarymo, taip pat integruoti įgytą patirtį ir 2022 m. vasario mėn. atliktos bendrosios audito sutarties naudotojų apklausos atsakymus;
30. pabrėžia, kad Audito Rūmai nustatė dvi išlaidų sritis, kuriose dėl konkrečių mokėjimo sąlygų operacijų klaidų tikimybė yra mažesnė: a) parama biudžetui ir b) tarptautinių organizacijų su kitais paramos teikėjais įgyvendinami projektai, kuriems taikomas sąlyginis metodas⁽¹¹⁾; pažymi, kad 2021 m. Audito Rūmai atliko tarptautinių organizacijų valdomų keturių paramos biudžetui operacijų ir aštuonių projektų, kuriems taikomas sąlyginis metodas, auditą;
31. mano, kad nepriimtina, jog, kaip ir ankstesniais metais, kai kurios tarptautinės organizacijos suteikė tik ribotą prieigą prie dokumentų (pvz., tik skaitymo formatu), neleisdamos Audito Rūmams pasidaryti dokumentų kopijų, dėl to buvo trukdoma planuoti ir vykdyti auditą, tai lėmė vėlavimą ir buvo trukdoma Audito Rūmams įgyvendinti savo pagrindinę prerogatyvą, užtikrinamą SESV, kaip jau minėta susijusiose Audito Rūmų 2018 ir 2020 m. metinių ataskaitų pastabose; pripažįsta Komisijos pastangas spręsti šią problemą aktyviai bendradarbiaujant su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, dėl kurių operacijų padidėjo klaidų lygis, tiek ieškant praktinių sprendimų, tiek palaikant aukšto lygio dialogą; palankiai vertina tam tikrus teigiamus šių pastangų rezultatus: bendradarbiavimas su Pasaulio banku pagerėjo Audito Rūmams atliekant 2021 m. auditą, palyginti su 2020 m.; vis dėlto primygtinai reikalauja, kad būtų padaryta daugiau ir ragina Komisiją imtis pastangų stiprinti bendradarbiavimą su tarptautinėmis organizacijomis siekiant užtikrinti, jog Audito Rūmai turėtų išsamią, neribotą ir laiku teikiamą prieigą prie visos būtinos informacijos, kad galėtų patikrinti Sąjungos biudžeto išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą;

⁽¹⁰⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/annualreports-2021/annualreports-2021_LT.pdf (p. 383).

⁽¹¹⁾ Pagal sąlyginį metodą, kai Komisijos įnašai į kelių paramos teikėjų projektus sujungiami su kitų paramos teikėjų įnašais ir nėra priskiriami konkrečioms žinomiems išlaidų punkтам, Komisija daro prielaidą, kad išlaidos atitinka Sąjungos tinkamumo finansuoti taisykles, jei sutelkta suma apima pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų, kad jos padengtų Sąjungos įnašą, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/annualreports-2021/annualreports-2021_LT.pdf.

32. pažymi, kad INTPA GD dešimtajame likutinio klaidų lygio (LKL) tyrime, kurį 2021 m. jo vardu atliko išorės rangovas, apskaičiuota, kad bendras LKL yra mažesnis nei Komisijos šešioms metams iš eilės nustatyta 2 % reikšmingumo ribinė vertė: 1,14 % (0,95 % 2020 m.);
33. pabrėžia, kad, Audito Rūmų vertinimu, LKL tyrimas nėra patikinimo užduotis arba auditas ir yra pagrįstas INTPA GD pateikta LKL metodika ir vadovu; be to, pabrėžia, kad 2017–2020 m. metinėse ataskaitose dėl EPF Audito Rūmai aprašė tyrimų apribojimus, dėl kurių LKL gali būti sistemingai nepakankamai įvertintas;
34. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų nuomonę, kurioje teigiama, kad pasitikėjimo kitų auditorių darbu laipsnis yra labai svarbus LKL tyrimo aspektas, ir paaiškinama, kad galimi trys scenarijai: a) nepasitikima kitų auditorių darbu, todėl atliekami visi pagrindiniai testai; b) iš dalies pasitikima kitų auditorių darbu, todėl atliekama mažiau pagrindinių testų; c) visiškai pasitikima kitų auditorių darbu, todėl neatliekama jokių papildomų testų; pažymi, kad visiško pasitikėjimo rodiklis nuo 15 % operacijų 2020 m. padidėjo iki 34 % operacijų 2021 m.; todėl pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad toks didelis pasitikėjimas kitų auditorių darbu prieštarauja LKL tyrimo tikslui įvertinti klaidų, kurių nepavyko nustatyti atlikus visas INTPA GD valdymo patikras, kuriomis siekiama užkirsti kelią tokioms klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti, lygi;
35. pažymi, kad nuo 2018 m. INTPA GD gerokai sumažino išlygų apimtį (t. y. išlaidų, kurioms jos taikomos, dalį) metinėse veiklos ataskaitose ir kad, panašiai, 2021 m. metinėse veiklos ataskaitose nėra jokių išlygų;
36. pritaria Audito Rūmų nuomonei, jog tai, kad 2021 m. metinėje veiklos ataskaitoje nepateikta išlygų, yra nepagrįsta, ir manymui, kad tai iš dalies susiję su LKL tyrimo apribojimais, nes Audito Rūmų nustatyti faktai, susiję su šiuo tyrimu, taip pat apima juo grindžiamus su rizika susijusių sumų įverčius; pažymi, kad, INTPA GD vertinimu, visa su rizika susijusi suma atliekant mokėjimą yra 79,65 mln. EUR (1,41 % 2021 m. išlaidų), o visa su rizika susijusi suma užbaigiant programą yra 66,03 mln. EUR; taip pat pažymi, kad, INTPA GD vertinimu, 13,62 mln. EUR (24 %) su rizika susijusi mokėjimų suma atliekant patikras vėlesniais metais bus pataisyta (ši suma žinoma kaip taisymo pajėgumai) ⁽¹²⁾;
37. pažymi, kad, atsižvelgdamas į Audito Rūmų rekomendacijas, pateiktas 2019 ir 2020 finansinių metų metinėse ataskaitose, INTPA GD išnagrinėjo, kaip geriausiai atsižvelgti į Audito Rūmų rekomendacijas, ir atliko LKL vadovo ir metodikos pakeitimus, visapusiškai atsižvelgdamas į tikėtinas sąnaudas ir naudą; pažymi, kad INTPA GD 2022 m. sausio mėn. atnaujino LKL tyrimo vadovą ir metodiką;
38. pažymi, kad INTPA GD stengiasi gerinti savo duomenų, skirtų taisymo pajėgumams apskaičiuoti, kokybę ir kad 2021 m. tęsė mokymus ir informuotumo didinimo veiklą, susijusią su sumų susigrąžinimu ir apskaitos duomenų kokybe; pažymi, kad, kaip ir ankstesniais metais, INTPA GD atliko tikslines vykdomųjų raštų sumoms susigrąžinti patikras, kad būtų ištaisyti nustatyti neatitikimai; pažymi, kad Audito Rūmai apžvelgė 2021 m. taisymo pajėgumų apskaičiavimą ir kad, patikrinę 35 % (pagal vertę) visos susigrąžinamų sumų tiriamosios visumos, Audito Rūmai imtyje klaidų nenustatė;
39. palankiai vertina finansinių rezultatų suvestinės, kurią sudaro šeši rodikliai ⁽¹³⁾, parengimą, kad Komisijos generalinių direktoratų finansinės ataskaitos būtų nuoseklesnės; pažymi, kad 2021 m. buvo įtraukti dar keturi rodikliai ⁽¹⁴⁾; pažymi, kad šeši iš šių dešimties rodiklių 2021 m. buvo taikomi EPF ir patikos fondams; pažymi, kad, kalbant apie visuotinių įsipareigojimų panaudojimą, 2021 m. INTPA GD pasiekė 99 % Sąjungos biudžeto ir 97 % EPF biudžeto rezultatą, palyginti su atitinkamai 95 % ir 94 % 2020 m., o kalbant apie laiku atliekamus mokėjimus, INTPA GD 2021 m. pasiekė 97 % Sąjungos biudžeto ir 95 % EPF rezultatą, palyginti su atitinkamai 98 % ir 97 % 2020 m.;

⁽¹²⁾ INTPA GD 2021 m. metinė veiklos ataskaita, p. 34.

⁽¹³⁾ Šie rodikliai yra: 1) įsipareigojimų asignavimų vykdymas, 2) įsipareigojimų asignavimų prognozių įgyvendinimas, 3) mokėjimų asignavimų vykdymas, 4) mokėjimų asignavimų prognozių įgyvendinimas, 5) visuotinių įsipareigojimų panaudojimas ir 6) laiku atliekami mokėjimai.

⁽¹⁴⁾ Keturi papildomi rodikliai yra: 7) laiku atliekamas įsipareigojimų panaikinimas, 8) sąskaitų faktūrų užregistravimo laikas, 9) apskaitos duomenų kokybė, 10) valdymo duomenų kokybė.

Sukčiavimo prevencija, nustatymas ir ištaisymas

40. pažymi, kad nuo 2014 m. INTPA GD rengia ir įgyvendina savo kovos su sukčiavimu strategiją, pagrįstą Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) pateikta metodika, ir kad strategija nuo jos įsigaliojimo ji buvo tris kartus atnaujinta, ir naujausia jos versija buvo patvirtinta 2021 m.; pažymi, kad strategijos įgyvendinimas yra stebimas, ir vadovybė kas pusmetį gauna ataskaitas apie vykdomus OLAF tyrimus ir tolesnius veiksmus, susijusius su OLAF rekomendacijomis; be to, pažymi, kad 2021 m. priimtame naujame INTPA GD veiksmų plane pateikta 16 vidaus veiksmų, iš jų 80 % įgyvendinta per nurodytą terminą arba numatytu periodiškumu, o likusieji 20 % veiksmų yra arba įgyvendinami, arba jų įgyvendinimo terminas nustatytas 2022 m. ir tikimasi 2022 m. juos užbaigti ⁽¹⁵⁾;
41. pažymi, kad INTPA GD taip pat prisidėjo prie Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos ir laiku įgyvendino Komisijos kovos su sukčiavimu veiksmų plano 33 veiksmą (SWD(2021)0262) ⁽¹⁶⁾; apgailestauja, kad INTPA GD ėmėsi tolesnių veiksmų tik dėl 33 % OLAF finansinių rekomendacijų ir kad iš viso 20 % finansinių rekomendacijų (pateiktų 2017–2021 m.) visiškai įgyvendinta, 20 % įgyvendinta iš dalies, 60 % įgyvendinama arba vis dar analizuojama; primygtinai reikalauja geriau įgyvendinti OLAF rekomendacijas, net jei vykdam OLAF rekomendacijas kartojami sunkumai dėl teisinių ypatumų ir apribojimų, pavyzdžiui, be kita ko, ilgų teisinių veiksmų, senaties termino pasibaigimo ir bankroto;
42. pažymi, kad 2021 m. pabaigoje INTPA GD žinojo apie 23 vykdomus tyrimus (2020 m. – 17, 2019 m. – 19) ir kad OLAF baigė tris tyrimus, pateikdama finansines, administracines ir (arba) teismines rekomendacijas, o du tyrimus baigė nagrinėti be rekomendacijų;
43. palankiai vertina naujus internetinius mokymus apie sukčiavimo prevenciją Sąjungos išorės santykių srityje, pradėtą informacinę kampaniją, skirtą INTPA GD išorės partneriams, tęsiamą informacijos centralizavimą ir platinimą, kurią vykdo generalinio direktorato kovos su sukčiavimu korespondentas, glaudžiai bendradarbiaudamas su INTPA kovos su sukčiavimu tinklu ir OLAF, tinklalapių ir vadovų atnaujinimą, metinį pranešimą ir informacinę kampaniją visiems darbuotojams apie sukčiavimo prevencijos ir sankcijų už sukčiavimą skyrimo priemones;
44. ragina Komisiją toliau gerinti kontrolę siekiant sumažinti operacijų klaidų skaičių ir visapusiškai įgyvendinti Audito Rūmų rekomendacijas;
45. pabrėžia, kad Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo teisėtumas ir veiksmingumas priklauso nuo teisingo veiklos įgyvendinimo ir pakankamo jos finansavimo; ragina Komisiją toliau gerinti kontrolę siekiant sumažinti operacijų klaidų skaičių ir visapusiškai įgyvendinti Audito Rūmų rekomendacijas;

Galimas Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos poveikis 2021 m. EPF finansinėms ataskaitoms

46. pažymi, kad abiem šalims sudarius susitarimą dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Susitarimas dėl išstojimo), Jungtinė Karalystė įsipareigojo likti EPF šalimi iki vienuoliktojo EPF ir visų ankstesnių nebaigtų EPF užbaigimo; taip pat pažymi, kad Jungtinė Karalystė prisiims tuos pačius įsipareigojimus kaip valstybės narės pagal vidaus susitarimą, kuriuo buvo įsteigtas vienuoliktasis EPF, taip pat su ankstesniais EPF susijusius įsipareigojimus iki jų užbaigimo;

⁽¹⁵⁾ INTPA GD 2021 m. metinė veiklos ataskaita (p. 43).

⁽¹⁶⁾ Tam tikrais atvejais į paramos biudžetui sąlygas įtraukti konkrečias kovos su sukčiavimu priemones. Teikiant paramą biudžetui ir makrofinansinę pagalbą, tam tikrais atvejais tobulinti kontrolės strategijas ir stiprinti tikrinimo mechanizmus, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021SC0262>

47. pažymi, kad Susitarime dėl išstojoimo taip pat nustatyta, kad tais atvejais, kai projektų sumos pagal dešimtąjį EPF arba ankstesnius EPF šio susitarimo įsigaliojimo dieną nebuvo skirtos arba buvo panaikintos, Jungtinei Karalystei priklausanti tų sumų dalis nebus pakartotinai naudojama ir tas pats taikytina ir Jungtinės Karalystės pagal vienuoliktąjį EPF po 2021 m. gruodžio 31 d. neskirtų lėšų daliai arba panaikintoms sumoms;
48. palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, kad 2021 m. EPF finansinėms ataskaitoms nepadarytas joks finansinis poveikis, apie kurį reikėtų pranešti, ir kad EPF finansinės ataskaitos 2021 m. gruodžio 31 d. teisingai atspindi šią dieną buvusią išstojoimo proceso padėtį;

Sąjungos parama biudžetui

49. remdamasis Komisijai pateiktais suvestiniais atsakymais į klausimą, pažymi, kad 2021 m. paramos biudžetui mokėjimai iš EPF siekė 340 mln. EUR: 2021 m. paramą biudžetui iš EPF gavo 25 AKR valstybės ir 10 UŠT;
50. pažymi, kad per pastaruosius dvejus metus Sąjungos parama biudžetui padėjo šalims, iš viso išmokant joms 4,2 mlrd. EUR – 3 mlrd. EUR 2020 m. ir 1,2 mlrd. EUR 2021 m., – siekiant paremti įvairiuose sektoriuose vykdomas reformas ir užkirsti kelią tolesniems ekonominiams ir socialiniams nuosmukiams, be to, pažymi, kad pastangos pradiniam etape paskirstyti išteklius 2020 m. negalėjo būti visiškai kompensuotos 2021 m., nes naujoji KVTBP „Globali Europa“ įsigaliojo tais metais, o pasirengimo narystei priemonė – tik 2021 m. pabaigoje; pažymi, kad, be to, politiniai trukdžiai ir vidaus krizės trukdė įgyvendinti keliose šalyse vykdomas programas;
51. pažymi, kad Užsachario Afrikos šalys išlieka didžiausios Sąjungos paramos biudžetui gavėjos (35 %), po jų eina Europos kaimynystės priemonėje dalyvaujančios šalys (31 %), Azija (16 %), Lotynų Amerika (6 %), Vakarų Balkanai (4 %), Karibų jūros regionas (3 %), UŠT (3 %) ir Ramiojo vandenyno regionas (2 %); be to, pažymi, kad, vertinant pagal sutarčių rūšį, sektorių reformų vykdymo sutartys nusveria valstybės ir atsparumo stiprinimo sutartis ir DVT sutartis, nes joms tenka 79 % portfelio vertės, palyginti su atitinkamai 19 ir 2 %;
52. pabrėžia, kad Sąjungos parama biudžetui yra veiksmingos pagalbos teikimo priemonė, taip pat ir krizių atvejais, ji padeda stiprinti šalių sistemas ir biudžeto procesus, kad būtų galima įgyvendinti viešąją politiką ir pasiekti tvarius rezultatus; primena, kad svarbu išlaikyti visuotinę prieigą prie COVID-19 vakcinų (COVAX), siekiant kuo labiau padidinti dalyvaujančių šalių gyventojų galimybes gauti COVID-19 vakcinas ar kitas vakcinas naujos krizės atveju kuo greičiau, teisingiau ir saugiau; be to, pabrėžia, kad ji buvo labai naudinga per COVID-19 pandemiją, nes suteikė papildomų fiskalinių galimybių kovoti su neigiamu pandemijos poveikiu; pripažįsta, kad šios pastangos galėtų būti tęsiamos ir artimiausioje ateityje, atsižvelgiant į pražūtingą Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikį visam pasauliui;
53. atkreipia dėmesį į tai, kad skurdo panaikinimas, demokratinių vertybių propagavimas ir aplinkos būklės blogėjimas tebėra vieni didžiausių šiandienos iššūkių; primena, kad pasaulis, kuriame 1,2 mlrd. žmonių 111 besivystančių šalių ⁽¹⁷⁾ gyvena dideliame daugialypiame skurde, yra neteisingas ir ekologiškai netvarus; ragina skirti tinkamą finansavimą, siekiant stabdyti judėjimą tolyn nuo DVT;
54. pabrėžia, kad skurdo panaikinimas yra ne labdaros užduotis, bet teisingumo vykdymas ir raktas į didžiulio žmogiškojo potencialo išlaisvinimą; be to, pabrėžia, kad be išorinių intervencijų skurdo ciklas yra linkęs tęstis įvairiais aspektais, nes šeimos, turinčios ribotą turtą arba jo visai neturinčios, patenka į skurdo spąstus ir susiduria su nuolatiniu maisto trūkumu, prasta sveikata, klimato kaitos sukeltais sukrėtimais ir socialinėmis stigmomis; pabrėžia, kad atokiose vietovėse gyvenančios šeimos lieka atskirtos nuo daugelio pagrindinių paslaugų, pavyzdžiui, švaraus vandens ir sanitarinių sąlygų, sveikatos priežiūros ir rinkos sistemų, ir dėl viso to jų socialinė ir ekonominė padėtis išlieka tokia pati arba net blogėja;

⁽¹⁷⁾ 2022 m. Pasaulinis daugiamatis skurdo indeksas.

55. atkreipia dėmesį į tai, kad žmonės, ypač jaunimas, turėtų turėti galimybę gyventi, mokytis ir dirbti savo šalyje ir regione; pabrėžia, kad be veiksmingų ir efektyvių kovos su skurdu priemonių, racionalizuotos paramos mikrofinansavimui ir smulkiųjų verslininkų plėtrai toliau didės migracijos dėl ekonominių priežasčių srautai, t. y. protų nutekėjimas dėl migracijos, ir dėl to tiek paskirties, tiek kilmės šalims kils daugybė iššūkių;
56. yra tvirtai įsitikinęs, kad geriausias yra daugialypis ir holistinis požiūris į itin didelį skurdą, ir pakartoja, kad švietimas (ir mokymas) yra ir žmogaus teisė, ir galingiausia kovos su skurdu, socialine atskirtimi ir nelygybe priemonė;
57. pabrėžia, kad skaičiuojama, jog 64 milijonai besivystančiose šalyse gyvenančių vaikų nelanko pradinės mokyklos; pabrėžia, kad ypač nukenčia mergaitės, nes jų teisės į kokybišką išsilavinimą ir toliau buvo pažeidžiamos dėl mokyklų uždarymo, galimybės mokytis nuotoliniu būdu, be kita ko, skaitmeninėmis priemonėmis, nebuvimo ir nacionalinių švietimo biudžetų mažinimo, kurį lėmė įtampa šalių ekonomikoje; be to, pabrėžia, kad viena pagrindinių priežasčių yra smurtas pasaulyje vykstančių konfliktų zonose, o kita didelė kliūtis, dažnai glaudžiai susijusi su konfliktu, yra skurdas; primena, kad svarbu nustatyti, jog lygios galimybės būtų svarbiausias vystymosi elementas; pabrėžia, kad moterų įgalinimas ir galimybės gauti tinkamą išsilavinimą besivystančiose šalyse, ypač mergaitėms ir moterims, yra svarbūs žingsniai kovojant su skurdu ir maisto stygiumi; be to, pabrėžia, kad šalyse partnerėse turi būti skatinama jaunų moterų prieiga prie Europos projektų, verslo mokymo ir lėšų, nes moterys atlieka svarbų vaidmenį vystant vietas ir regionų ekonomiką keliose besivystančiose šalyse;
58. pažymi, kad Sąjunga remia švietimą maždaug 100 šalių, taip pat pasitelkdama tokius partnerystės projektus kaip Pasaulinė partnerystė švietimo srityje ⁽¹⁸⁾ ir „Švietimas negali laukti“ ⁽¹⁹⁾, ir toliau skatina lyčių lygybę bendradarbiaudama su Vyriausybeimis ir nevyriausybiniais suinteresuotaisiais subjektais;
59. palankiai vertina Komisijos prioritetą viršyti nustatytą 10 % tikslą ir pasiekti, kad švietimas sudarytų 13 % viso INTPA GD portfelio;
60. atkreipia dėmesį į tai, kad 2021 m. Sąjunga iš EPF išmokėjo 85 mln. EUR švietimui šalyse partnerėse remti, taip prisidėdama prie to, kad 2018–2020 m. į mokyklą patektų daugiau kaip 32 mln. pradinių klasių mokinių ir beveik 3 mln. vidurinių mokyklų mokinių; pažymi, kad iš 85 mln. EUR 6 mln. EUR buvo panaudoti „Erasmus“ judumo ir gebėjimų stiprinimo projektams AKR valstybėse remti, 31 mln. EUR išmokėta profesiniam rengimui ir mokymui – iš šios sumos 5 mln. EUR išmokėta kaip paramos biudžetui programų dalis, 1,2 mln. EUR skirta darbams ir prekėms, 0,8 mln. EUR – paslaugoms, o likę 24 mln. EUR – dotacijoms;
61. pažymi, kad praėjusiais metais Komisija įsipareigojo skirti 700 mln. EUR Pasaulinei partnerystei švietimo srityje, kad padėtų 140 mln. vaikų aprūpinti kvalifikuotais mokytojais ir kad dar 88 mln. vaikų pradėtų lankyti mokyklą ir mokytis;
62. pakartoja, kad verslininkystės programos atlieka esminį vaidmenį kovojant su skurdu ir plečiant ekonomikos augimą; pabrėžia, kad verslo mokymas gali padėti smulkiesiems verslininkams steigti įmones ir pagerinti verslo praktiką, sudarant sąlygas skurdžiai gyvenančioms šeimoms rasti tvarų pragyvenimo šaltinį ir įgyti socialinį bei ekonominį atsparumą; tačiau pažymi, kad, siekiant padidinti šių programų veiksmingumą, be mokymų taip pat turėtų būti skiriama pritaikyta parama ir tolesnės paslaugos; primena, kad šalyse partnerėse būtina skatinti jaunų moterų galimybes dalyvauti Europos projektuose, verslo mokymuose ir gauti lėšų;

⁽¹⁸⁾ <https://www.globalpartnership.org/>

⁽¹⁹⁾ <https://www.educationcannotwait.org/>

63. palankiai vertina tai, kad 2021 m. įsigalios nauja šalių rizikos valdymo schema (RVS+); pažymi, kad ši nauja priemonė grindžiama ankstesne rizikos valdymo schema, įdiegta 2013 m.; be to, pažymi, kad RVS+ yra pritaikyta prie kintančių tarptautinės partnerystės aplinkybių, besikeičiančio geopolitinio konteksto ir naujosios KVTBP „Globali Europa“ ir kad ji taikoma šalims, su kuriomis Sąjunga bendradarbiauja dvišaliu pagrindu, įskaitant daugelį šalių, kurioms parama biudžetui neteikiama;
64. pažymi, kad ES delegacijos ir Komisijos centrinės tarnybos naudojami RVS+ išvados ir imasi tolesnių veiksmų, susijusių su rizikos mažinimo priemonių įgyvendinimu ir pažanga, pasiekta įgyvendinant politinio dialogo prioritetus, užtikrinant sinergiją su kitomis esamomis analitinėmis ir ataskaitų teikimo priemonėmis;
65. mano, kad EPF, kaip ir kitoms Sąjungos programoms, trūksta matomumo, suprantamumo ir viešumo, o vietos gyventojai, gaunantys naudos iš Sąjungos finansavimo, nežino apie Sąjungos paramą ir solidarumą; taip pat mano, kad reikia geriau informuoti visuomenę apie EPF;
66. šiuo atžvilgiu palankiai vertina tai, kad Komisija nustatė nuoseklias ir įmonėms privalomas minimalias komunikacijos ir Sąjungos matomumo užtikrinimo taisykles, taikytinas visoms 2021–2027 m. finansavimo laikotarpio Sąjungos finansavimo programoms ir valdymo būdams ⁽²⁰⁾; vis dėlto mano, kad kiekviena pagalbą gaunanti šalis turėtų būti iš dalies atsakinga už komunikacijos veiksmų programavimą (prižiūrint Sąjungos tarnyboms), siekiant didinti šių šalių gyventojų informuotumą apie Sąjungos finansuojamus projektus ir veiklą; prašo Komisijos išnagrinėti šią galimybę;
67. mano, kad kiekviena pagalbą gaunanti šalis turėtų pateikti ilgalaikį planą, kuriame būtų išdėstyti jos projektai ir tikslai pagal DFP kalendorių; mano, kad tokia struktūra galėtų padidinti Europos paramos vystymuisi skaidrumą ir nuspėjamumą, sudarant sąlygas nustatyti ilgalaikius Komisijos apibrėžtus tikslus, būtent tose srityse, kuriose reikalingas perspektyvinis planavimas, pavyzdžiui, energetikos, sveikatos, vandens tiekimo, skaitmeninės ir žaliosios pertvarkos srityse; pažymi, kad tokį planą turėtų pateikti pagalbą gaunančios šalies Vyriausybė – ji turėtų remtis vietos suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu, o jų indėlis turėtų būti skatinamas; mano, kad tai taip pat paskatintų paskirties šalių dalyvavimą rengiant Sąjungos vystymosi politiką, dalyvaujant jų institucijoms ir suinteresuotiesiems subjektams;
68. ragina Komisiją įvertinti, ar būtų galima sukurti internetinę platformą, kurioje būtų viešai skelbiami visi EPF ir KVTBP „Globali Europa“ projektai, siekiant padidinti skaidrumą ir prieigą prie duomenų;
69. džiaugdamasis pažymi, kad išorės veiksmų srityje INTPA GD kartu su kitais susijusiais generaliniais direktoratais ir tarnybomis patvirtino naują požiūrį į komunikaciją šalies, regioniniu ir pasauliniu lygmenimis; pažymi, kad šiuo naujuoju požiūriu pereinama nuo fragmentiškos, su konkrečiais projektais susijusios komunikacijos prie labiau sutelktų ir strateginių pastangų; palankiai vertina tai, kad paskelbtos atnaujintos Komunikacijos ir ES matomumo didinimo vykdant išorės veiksmus gairės ⁽²¹⁾ – jose išdėstyta, ko tikimasi iš Sąjungos išorės veiksmus įgyvendinančių partnerių;
70. apgailestauja dėl to, kad 2020 m. vasario mėn. nustojus galioti Sąjungos ir AKR valstybių Kotonu partnerystės susitarimui ir 2021 m. balandžio mėn. parafavus naują partnerystės susitarimą, Taryba dar nesuteikė įgaliojimų pasirašyti naująjį partnerystės susitarimą, todėl reikia kasmet pratęsti senąjį susitarimą ir visos AKR ir Sąjungos bendruomenės pateko į teisinę pilkąją zoną, susijusią su politinio dialogo ir vystymosi politikos tęsimu; primygtinai ragina Tarybą išspręsti vienos valstybės narės veto teisės klausimą ir suteikti įgaliojimus pasirašyti naująjį partnerystės susitarimą;

⁽²⁰⁾ https://commission.europa.eu/funding-tenders/managing-your-project/communicating-and-raising-eu-visibility_en.

⁽²¹⁾ https://international-partnerships.ec.europa.eu/knowledge-hub/communicating-and-raising-eu-visibility-guidance-external-actions_en

71. mano, kad Sąjungos paramos vystymuisi rezultatai galėtų būti pagerinti, jei EPF ir KVTBP „Globali Europa“ finansavimo veiksmai, ypač tarpvalstybiniai projektai, būtų griežtai ir tikslingai koordinuojami, siekiant užtikrinti sinergiją ir padidinti EPF ir KVTBP „Globali Europa“ finansavimo pridėtinę vertę;
72. atkreipia dėmesį į derinimo priemonių, kai viešosios dotacijos jungiamos su privačiomis paskolomis, pridėtinę vertę; ragina Komisiją teikti pirmenybę tokioms priemonėms ir skatinti jas naudoti; ragina Komisiją įtraukti privatųjį sektorių, būtent per vietos mažąsias ir vidutines įmones (MVI) ir verslininkus;
73. atkreipia dėmesį į Komisijos pastabas dėl jos atliekamų, be kita ko, EPF vertinimų; vis dėlto pakartoja savo prašymą atlikti išsamų EPF finansuojamų projektų vertinimą, kad Parlamentas galėtų tiksliai įvertinti EPF lėšų poveikį ir patikrinti, ar laikomasi galutinio paramos vystymuisi tikslo, t. y. sumažinti ir galiausiai panaikinti skurdą;
74. atkreipia dėmesį į nuolat blogėjančias Sąjungos vystymosi ir humanitarinės pagalbos politikos įgyvendinimo sąlygas, visų pirma ištikus COVID-19 pandemijai, nepaliaujamai didėjant klimato kaitos poveikiui, biologinės įvairovės nykimui, maisto stygiui ir vis labiau didėjant Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą padariniams; atkreipia dėmesį į vis didėjantį atotrūkį tarp lėšų, reikalingų siekiant reaguoti į didėjančias klimato, bado, skolų, humanitarines ir kitas krizes, dėl kurių pirmą kartą per dešimtmečius didėja nelygybė ir didėja skurdo lygis; ragina skirti tinkamą finansavimą, siekiant stabdyti judėjimą tolyn nuo DVT, o ne jų link; pabrėžia, kad, nepaisant daugybės iššūkių, su kuriais Sąjunga susiduria dėl COVID-19 pandemijos, Rusijos agresijos karo Ukrainoje ir jų geopolitinio bei ekonominio poveikio, reikia padidinti paramos vystymuisi išlaidas;
75. apgailestauja dėl to, kad 2015 m. priimant DVT nebuvo pereita nuo milijardinio prie trilijoninio vystymosi finansavimo, nors tokia būtinybė buvo pripažinta; pažymi, kad reikia skubiai sutelkti daug daugiau privačiai laikomų pasaulio išteklių, skatinant investicijas ir veiksmingiau apmokestinant, kartu užtikrinant, kad jų veiksmai būtų suderinti su Darbotvarkės iki 2030 m. tikslais ir politikos suderinamumu vystymosi labui, tačiau taip pat didinti viešąjį vystymosi finansavimą, laikantis tokio masto tarptautinių išpareigojimų, nuo kurių Sąjunga dar lieka labai nutolusi;

Tolesni veiksmai, susiję su 2020 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimu

76. pažymi, kad Komisija pateikė veiksmy, kurių imtasi atsižvelgiant į pagrindinius politinius prioritetus, kuriuos Parlamentas ir Taryba nustatė per 2020 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, santrauką, pateikdama Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl tolesnių veiksmy, susijusių su 2020 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimu ⁽²³⁾, ir ji yra integruotųjų finansinių ir atskaitomybės ataskaitų dalis;
77. pažymi, kad, atsakydama į Parlamento prašymą, Komisija pateikė Parlamentui atnaujintą informaciją apie aštuntojo ir devintojo EPF įgyvendinimą;
78. palankiai vertina tai, kad įgyvendinta Parlamento rekomendacija dėl paramos UŠT administravimui, užtikrinant teisingą lėšų paskirstymą; tačiau pabrėžia, kad reikia labiau suderinti Sąjungos veiksmus AKR regione, užtikrinant, kad pirmenybė būtų teikiama vystymosi tikslams ir kad UŠT skirta politika būtų susieta su jų atitinkamų geografinių regionų vystymuisi ir būtų suderinta su Sąjungos prioritetais;
79. be to, pažymi, kad į Parlamento pastabas buvo atsižvelgta vertinant INTPA GD 2021 m. veiksmy planą, skirtą nustatytiems kontrolės trūkumams ir didelei rizikai šalinti.

⁽²³⁾ COM(2022), 0331 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0331>